

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ
SINAV UYGULAMA YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu yönergenin amacı, Trabzon Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yer alan derslerde yüz yüze ve çevrim içi yapılan sınavların uygulamalarına ilişkin usul ve esasları belirlemek ve düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu yönerge, Trabzon Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yer alan derslerde yüz yüze ve çevrim içi yapılan sınavların uygulamalarına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, Trabzon Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ve Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan “Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esaslar”a dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu yönergede geçen;

a) **Akademik Birim:** Trabzon Üniversitesi bünyesinde yer alan enstitü, fakülte, konservatuvar, yüksekokul veya meslek yüksekokullarını,

b) **Birim/Bölüm Sınav Komisyonu:** Akademik birimlerde ölçme ve değerlendirme uygulamalarının sağlıklı bir şekilde planlanması, yürütülmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla kurulan komisyonu,

c) **Birim/Bölüm Sınav Evrakı Teslim Noktası:** Birimler veya bölümler tarafından ders sorumlusu öğretim elemanları ile gözetmenler arasında sınavlardan önce ve sonra sınav evrakının teslim alınacağı yeri,

ç) **Birim Yönetim Kurulu:** Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde “Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunu”, Fakültelerde “Fakülte Yönetim Kurulunu”, Devlet Konservatuvarında “Devlet Konservatuvarı Yönetim Kurulunu”, Yüksekokullarda “Yüksekokul Yönetim Kurulunu”, Meslek Yüksekokullarında “Meslek Yüksekokulu Yönetim Kurulunu”,

d) **Çevrim içi (Online) Sınav (ÇİS):** Sınav yapan kişi ile öğrencinin aynı fiziksel ortamda bulunmasına gerek olmadan internet ortamında yapılan sınavı,

e) **Çevrim içi Sınav Yeri:** İnternet erişimi olan, öğrencinin ve eğiticinin istediği bir ortamda “çevrimiçi” olarak sınavın yapılabilirdiği yeri,

f) **Ders Sorumlusu Öğretim Elemanı:** Trabzon Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yer alan dersleri yürütmek için birim yönetim kurulları tarafından görevlendirilmiş öğretim elemanı ya da zorunlu hallerde ilgili alandaki başka bir öğretim elemanını,

g) **EDERS:** Trabzon Üniversitesi Öğrenme Yönetim Sistemini,

ğ) **KVKK:** 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununu,

h) **Gözetmen:** Trabzon Üniversitesindeki birimler tarafından yüz yüze ve/veya çevrim içi sınavlarda görevlendirilen Trabzon Üniversitesi öğretim elemanlarını,

ı) **KVKK Açık Rıza:** Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza,

i) **Öğrenci:** Trabzon Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarına kayıtlı öğrenciyi,

j) **Rektör:** Trabzon Üniversitesi Rektörünü,

k) **Rektörlük:** Trabzon Üniversitesi Rektörlüğünü,

l) **Senato:** Trabzon Üniversitesi Senatosunu,

m) **Sınav Evrakı:** Soru ve cevap kâğıtlarını, sınav soruları – ders öğrenme çıktıları eşleştirme matrisini, performansa dayalı uygulamalı sınavlara ait ses ve görüntü kayıtları gibi materyalleri, sınav yoklama tutanağını, sınav olay ve açıklama tutanağı, ödev/proje dosyaları, ödev/proje teslimini gösteren yoklama/kayıt listeleri, dereceli puanlama anahtarını (rubrik), cevap anahtarını ve not listesi, vb. ölçme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan tüm materyalleri,

n) **Sorumlu Öğretim Elemanı:** Çevrim içi sınavlarda, sınavın sorunsuz ve etik ilkelere uygun şekilde yürütülmesinden sorumlu, sınav dersini veren ve varsa sınavın yürütülmesine destek veren öğretim elemanını,

o) **UZEM:** Trabzon Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezini,

ö) **Üniversite:** Trabzon Üniversitesini,

p) **Üniversite Yönetim Kurulu:** Trabzon Üniversitesi Yönetim Kurulunu,

q) **YÖK:** Yükseköğretim Kurulu Başkanlığını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Birim/Bölüm Sınav Komisyonlarının Oluşumu, Sınav Evrakı Teslim Noktası, Sınav Programlarının Hazırlanması,

Birim/Bölüm Sınav Komisyonlarının Oluşumu

MADDE 5 - (1) Akademik birimlerde ve/veya bölümlerde ölçme ve değerlendirme uygulamalarının sağlıklı bir şekilde planlanması, yürütülmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Birim/Bölüm Sınav Komisyonu kurulur.

(2) Birim ve/veya bölümlerde sınavların sağlıklı bir şekilde yürütülmesinin güvence altına alınması amacıyla bu komisyonlara birim düzeyinde bir dekan/müdür yardımcısı; bölüm başkanlıkları düzeyinde ise bir bölüm başkan yardımcısı başkanlık yapar. Birim sınav komisyonları, bir dekan/müdür yardımcısının başkanlığında öğrenci alan bir tek bölümün bulunduğu birimlerde dekan/müdür tarafından görevlendirilen en az üç öğretim elamanından (dekan/müdür yardımcısı dahil) oluşur. Birimde öğrenci alan birden fazla bölümün bulunması halinde ise bir dekan/müdür yardımcısının başkanlığında dekan/müdür tarafından görevlendirilen her bölümü temsilen eden bir bölüm sınav komisyonu başkanının katılımından oluşur. İlahiyat, Hukuk ve Tıp gibi tek lisans programının bulunduğu birimlerde sınav koordinasyonu, birim sınav komisyonu tarafından yapılır. Birim sınav komisyonu üyelerinin süresi üç (3) yıldır. Süresi sonunda, aynı komisyon üyeleri devam edeceği gibi aynı usulle yeni üyeler de görevlendirilebilir.

(3) Bölüm sınav komisyonları, bir bölüm başkan yardımcısının başkanlığında öğrenci alan bir tek ana bilim/sanat dalı veya programın bulunduğu bölümlerde bölüm başkanı tarafından görevlendirilen en az üç öğretim elamanından (bölüm başkan yardımcısı dâhil) oluşur. Bölümde öğrenci alan birden fazla ana bilim/sanat dalı veya programın bulunması durumunda ise bir bölüm başkan yardımcısının başkanlığında bölüm başkanı tarafından görevlendirilen her bir ana bilim/sanat dalı veya programı temsil eden bir öğretim elemanının katılımından oluşur. Bölüm sınav komisyonu üyelerinin süresi üç (3) yıldır. Süresi sonunda, aynı komisyon üyeleri, görevlerine devam edebileceği gibi aynı usulle yeni üyeler de görevlendirilebilir.

(4) Ayrıca, Üniversite, birim veya bölüm bünyesindeki programlarda yer alan ve aynı veya farklı öğretim elemanları tarafından yürütülen derslerin (adı ve içeriği aynı olan) tüm sınavları (ara sınav, yarıyıl sonu sınavı, bütünleme sınavı, vb.) aynı gün ve saatlerde yapılır. Birim veya bölümlerde böyle ortak derslerin sınavlarını koordine etmek amacıyla dersleri yürüten öğretim elemanlarının katılımıyla sınav komisyonları oluşturulur ve sınavlar ilgili öğretim elemanlarının birlikte hazırlayacağı sorular ile yapılır.

Sınav Evrakı Teslim Noktası

MADDE 6 - (1) Birimlerde dekanlık/müdürlük veya bölüm başkanlıkları sınavlardan önce ve sonra sınav evraklarının belli bir yerden ve imza karşılığında teslim alınmasını güvence altına alırlar. Bu amaçla, sınav evraklarının gözetmenlere sınavlardan önce teslim edilmesi ve alınması amacıyla bir sınav evrakı teslim noktası belirleyip ilgili paydaşlara duyururlar. Ayrıca, sınav evrakı teslim-tebellüğ formu geliştirirler ve öğretim elemanları ve gözetmenler ile bu bilgileri paylaşırlar.

Sınav Programlarının Hazırlanması

MADDE 7 - (1) Trabzon Üniversitesine bağlı ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında yer alan derslerde öğrencilerin başarılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi, Trabzon Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ile Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddelerinde tanımlanan sınavlar ve değerlendirmeye ilişkin usul ve esaslar ile 01.06.2018 Tarih ve 01 Sayılı Üniversite Senatosu tarafından kabul edilen “Ön Lisans ve Lisans Programlarında Başarı Notunun Değerlendirilmesine Dair Senato Tarafından Belirlenen Usul ve Esaslar”a göre gerçekleştirilir.

(2) Her yarıyılta dersler başlamadan önce, Üniversite Akademik Takvimine uygun olarak, ara sınav, mazeret sınavı, yarıyıl sonu/final sınavı, bütünleme sınavı, mezuniyet sınavı ve ilgili yönetmelikte düzenlenmiş diğer sınavların zorunlu bilgilerini (ders adı, sınav türleri, tarih, saat ve yer, vb.) içeren sınav programları ilgili ana bilim/sanat dalı başkanlığı, bölüm başkanlığı, dekanlık veya müdürlük tarafından hazırlanır ve birim yönetim kurullarında karar altına alınır.

(3) Sınav programlarının hazırlanmasında, öğretim elemanlarının derslerinde uygulayacakları yarıyıl içi çalışma türleri, ara sınav programlarının hazırlanmasında dikkate alınır.

(4) Zorunlu durumlarda hafta sonu günleri (Cumartesi ve Pazar) da sınav haftası kapsamında kullanılır. Diğer yandan, resmi tatil günleri ile milli ve dini bayram günleri sınav haftasına dahil edilmez ve bu günlerde de ölçme ve değerlendirme amaçlı herhangi bir faaliyet yapılmaz (ödev/proje teslimi, sınav, vb.).

(5) İlgili yönetmelik gereği, sınav programları, bir sınıfın bir günde en fazla iki (2) sınavı olacak şekilde hazırlanır. Çift ana dal ve yan dal uygulamalarının bulunduğu programlarda ise öğrencilerin farklı programlardan aldığı derslerin sınavlarının çakışmaması için sınav programları yapılırken ve sınavlar sırasında ilgili programlar arasında, ilgili çift ana dal komisyonları aracılığıyla iş birliği ve koordinasyon yapılır ve planlamada azami özen gösterilir. Sınavların yine de çakışması durumunda, ilgili bölüm başkanlıkları çift ana dal öğrencisini iki ayrı dersinin sınavına aynı anda girebilmesi için gerekli tedbirleri alır.

(6) Sınav programlarının hazırlanmasında, gözetmenlerin sınav görevlerinin çakışmaması için planlamaya azami özen gösterilir (*Örneğin birinci sınıflar 08.00-10.00; ikinci sınıflar 10.00-12.00; üçüncü sınıflar 13.00-15.00 ve dördüncü sınıflar 15.00-17.00, vb.*). Ayrıca, mezuniyet aşamasına gelen son sınıf öğrencilerin yarıyıl sonu sınavları ise, özellikle bahar yarıyılında, yarıyıl sonu / final sınavları döneminin ilk haftasında gerçekleştirilecek şekilde planlanır.

(7) Usulüne uygun olarak hazırlanan sınav programları birim/bölüm ilan panolarından, kurumsal web sayfalarından ve/veya sosyal medya hesaplarından ilan etmek suretiyle öğrencilere duyurulur. Gözetmenlerin ataması da yapılarak hazırlanan sınav programları ise ÜBYS ve/veya kurumsal eposta aracılığıyla ders sorumlusu öğretim elemanlarına ve gözetmenlere duyurulur.

(8) Mücbir sebeplerle sınav programlarında ancak ileriye dönük değişiklikler (tarih, saat, yer, gözetmen vb.), ilgili birimin yönetim kurulu kararıyla yapılabilir. Yapılan değişiklikler, ilgili birimin/bölümün kurumsal web

sayfası ve duyuru panolarında yayınlanmak ve ilgili öğrencilere kurumsal eposta adresleri aracılığıyla mesaj göndermek suretiyle duyurulur. Duyurular kayıt altına alınır.

(9) 2547 sayılı Kanunun Beşinci maddesi 1 fıkrası kapsamına giren zorunlu ortak derslerin (Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I ve II, Türk Dili I ve II ve Yabancı Dil I ve II) tüm sınavları, Trabzon Üniversitesi Ortak Dersler Koordinatörlüğü tarafından akademik birimlerle eşgüdüm halinde planlanır ve yürütülür. İlgili derslerin sınav tarihleri ilgili Koordinatörlük ve sınav salonları ise ilgili bölüm başkanlığı veya birim tarafından belirlenir. Genel olarak bu ortak zorunlu derslerin sınavları, Trabzon Üniversitesi Ortak Dersler Koordinatörlüğü tarafından belirlenen usul, esas ve ilkelere göre yürütülür.

(10) Sınavlardan önce öğrencilerin hangi sınav salonunda (birden fazla sınav salonunun kullanılacağı sınavlarda) sınava gireceklerini gösteren sınav salonu listeleri, bölüm başkanlıkları veya ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından hazırlanarak, ilgili birimin/bölümün kurumsal web sayfası, duyuru panoları, sınav salonu kapıları veya ilgili kurumsal eposta adresleri aracılığıyla gözetmenler ve öğrenciler ile paylaşılır. Öğrencilerin ilan edilen bu listelere göre sınava girmeleri gerekir. Başka bir salonda sınava giren öğrencinin durumu tutanak altına alınır ve ders sorumlusu öğretim elemanı ve bölüm başkanlığına bildirilir.

(11) Sınıflarda engelli öğrencilerin varlığında, bu öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak, sınav uygulamaları ilgili birim kurulunca ve Trabzon Üniversitesi Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü tarafından belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yapılır. Engelli öğrencilerin soru kâğıtlarının düzenlemesi ve uygun sınav süresi, dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından, belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yapılır ve sınav evrakında belirtilir. Ayrıca, engelli öğrencilerin sınava gireceği salonlar, tercihen zemin kattaki salonlardan seçilir ve salonlarda ise dışarıya erişimlerinin kolay olabileceği yerlere oturmaları veya ihtiyaç duyulduğu takdirde sınavların ayrı bir ortamda yapılması sağlanır.

(12) Ders sorumlusu öğretim elemanları, bölüm başkanlığı tarafından kabul edilen geçerli bir mazeretleri (sağlık raporu, resmi görevli, mazeret izni, vb.) bulunmasının dışında, yürüttükleri derslerin sınavlarında hazır bulunurlar. Her yarıyıl başında, öğretim elemanlarına derslerine kayıtlı öğrenci sayılarını ilgili bölüm başkanlıklarına bildirirler. Sınavların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla 40 ve daha az öğrencinin bulunduğu salonlarda en az bir (1); 41 ve daha fazla öğrencinin bulunduğu salonlarda ise en az iki (2) gözetmen ilgili bölüm başkanlığı tarafından görevlendirilir. Bununla birlikte gözetmen sayısı, sınav salonun fiziki yapısı, sınavın niteliği ve özel düzenleme gerektiren öğrencilerin bulunup bulunmadığı dikkate alınarak artırılabilir. Yeterli sayıda araştırma görevlisi bulunmayan bölümlerde, sınavların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi amacıyla öğretim görevlileri ve öğretim üyeleri de bölüm başkanlığı tarafından bölümdeki iş yükü dengesi gözetilerek gözetmen olarak görevlendirilirler. Bölüm bünyesinde yeterli öğretim elemanı bulunmaması durumunda ise ilgili bölüm başkanlığının yazılı talebi üzerine birim bünyesindeki diğer bölümlerden öğretim elemanı (araştırma görevlisi, öğretim görevlisi veya öğretim üyesi) görevlendirmesi ilgili birimde Dekanlık/Müdürlük tarafından gerçekleştirilir. Sınav görevlerinin dağıtımında öğretim elemanlarının akademik unvanları ve varsa idari görevleri dikkate alınır. Akademik unvanları aynı olanlar arasında eşitlik ilkesine uygun hareket edilir. Sınav programlarının açıklanmasından sonra bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük tarafından kabul edilen mücbir nedenler ile idari görevlendirmeler dışındaki mazeretler dikkate alınmaz.

(13) 2547 sayılı Kanunun Beşinci Maddesi 1 bendi (51) kapsamında yer alan ve sınav tarihleri ile saatleri Trabzon Üniversitesi Ortak Dersler Koordinatörlüğü tarafından belirlenen zorunlu ortak derslerin (Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I ve II, Türk Dili I ve II ve Yabancı Dil I ve II) sınavlarında, gözetmenlerin görevlendirilmesi ilgili birimler tarafından yapılır. Ders sorumlusu öğretim elemanları sınavlar sırasında koordinasyon amaçlı ders yürüttükleri birimlerde bulunurlar. Ancak, birden fazla birimde veya bölümde dersleri yürüten öğretim elemanları, her sınav döneminde bir birimde veya bölümde sınavların koordinasyonunu sağlamak amacıyla planlama yaparlar ve sınav sırasında diğer birimler veya bölümlerden sınav ile ilgili gelebilecek talepleri cevaplamak için erişilebilir veya ulaşılabilir konumda bulunurlar.

(14) Birimlerde dekanlık/müdürlük veya bölüm başkanlıkları tarafından her bir dersin sınavında gerektiğinde kullanılmak üzere matbu bir “sınav olay ve açıklama tutanağı” hazırlanarak, her bir dersin sınav evrakı (*sınav kağıdı, optik form, yoklama listesi, sınav olay ve açıklama tutanağı, vb.*) olarak sınav zarfına eklenir. Sınavlarda,

sınav düzeni veya güvenliğini bozacak herhangi bir olay yaşandığında bu tutanaklar kullanılır. Sınav yoklama tutanakları bu amaçla kullanılmaz.

(15) Birimlerde veya bölümlerde dekanlık/müdürlük veya bölüm başkanlıkları sınav haftasında sınav salonlarını (sıra, masa, sandalye ve yazı tahtaları, vb.) her gün kontrol ettirir ve sıra, masa, sandalye, yazı tahtaları ve duvarlarda yer alan kopya değeri taşıyan her türlü materyal ile yazı, işaret ve karalamaları sürekli olarak temizletirler.

(16) Sözlü veya uygulamaya dayalı performans değerlendirme sınavları (Örneğin İlahiyat programında Kur'an-ı Kerim tilaveti ve ezber, Arapça sözlü anlatım ile hitabet ve mesleki uygulama sınavları; devlet konservatuarı programları ile Müzik Öğretmenliği lisans programlarında ses, enstrüman çalma gibi mesleki derslerde; resim, resim-iş öğretmenliği, grafik gibi programların uygulamalı mesleki derslerinde, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık ile İngilizce Öğretmenliği lisans programlarında yabancı dilde iletişim gibi meslek derslerinde ve Spor Bilimleri Fakültesi lisans programlarında mesleki uygulama gerektiren dersler, vb.) ilgili birim yönetimi veya bölüm başkanlıkları tarafından oluşturulmuş ve ilgili bilim/sanat/spor alanında yeterli sayıda uzman öğretim elemanının bulunması durumunda en az iki (2) öğretim elemanının katılımıyla oluşturulmuş ders sınav komisyonları tarafından gerçekleştirilir. Bu sınavlarda sınav komisyonlarının, ilgili dersin içeriği ve öğrenme çıktıları gözetilerek oluşturulmuş dereceli puanlama anahtarları/rubrik kullanmaları ve birbirinden bağımsız puanlama yapmaları esastır. Aynı dersin birden çok öğretim elemanı veya şube tarafından yürütülmesi hâlinde, değerlendirme ölçütleri ve dereceli puanlama anahtarları (rubrik) ilgili ana bilim/ana sanat dalınca ortak olarak belirlenir ve tüm öğretim elemanlarınca aynı biçimde uygulanır: Bu usulle değerlendirme yalnızca dönem sonu ürünle sınırlı tutulmaz; öğrencinin gelişim sürecini de kapsayacak biçimde yarıyıl içerisindeki ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde de uygulanır. Öğrencilere, gelişimlerini desteklemek üzere süreç boyunca yapıcı ve ölçütlere dayalı geri bildirim verilir.

(17) Üniversite akademik takviminde belirtilen sınav dönemleri içerisinde, sözlü veya uygulamaya dayalı performans değerlendirme sınavlarında, öğrencilerin bireysel veya grup olarak sınav salonlarına hangi sırayla alınacakları ve sınav salonunda her bir öğrenciye veya gruba performansını sergilemesi için ne kadarlık bir sürenin verileceği önceden belirlenmeli ve öğrencilere duyurulur.

(18) Sözlü veya uygulamaya dayalı performans değerlendirme sınavlarında, ilgililerin önceden bilgilendirilmesi kaydıyla, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ile Üniversite mevzuatına uygun olarak sınavlarda sadece öğrencilerin performansını değerlendirmek, saklamak ve sonradan muhtemel itiraz durumlarından kullanmak üzere sesli ve/veya görüntülü kayıt alınır. Sınavlarda alınan sesli ve görüntülü kayıtların erişim, saklama ve imha koşulları ilgili mevzuata uygun olarak belirlenmeli ve ilgili paydaşlar bilgilendirilmelidir. Bu sınavlarda sesli ve/veya görüntülü kayıt amacıyla kullanılacak teknik donanım ve yazılım ile kayıt cihazları ilgili birimlerde Dekanlık/Müdürlük tarafından sağlanır.

(19) Performansa dayalı uygulamalı dersler ile performansa dayalı, uygulamalı, bireysel ve toplu icraya, komisyon değerlendirmesi ve süreç odaklı ölçme-değerlendirme uygulamalarının bulunduğu programlarda, ilgili akademik birimler Üniversitenin ilgili kurullarının onayıyla bölüm ve programlarının ihtiyaçlarına göre bu yönergede yer alan usul ve esaslara ek olarak sınav uygulama usul ve esasları geliştirebilir ve uygulayabilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ders Sorumlusu Öğretim Elemanları, Gözetmenler ve Öğrencilerin Görev ve Yükümlülükleri

Ders Sorumlusu Öğretim Elemanlarının Görev ve Yükümlülükleri

MADDE 8 - (1) Öğrencilerin başarı notunun hesaplanmasında dikkate alınacak ara sınav, kısa sınav, ödev, proje, uygulama, performans sergileme, yarıyıl sonu sınavı ve diğer çalışmaları kapsayan ders değerlendirme kriterleri ve her bir kriterin ağırlığı, ilgili öğretim elemanları tarafından her bir ders için eğitim – öğretim yılı başında belirlenir ve öğrencilere Bologna Bilgi Sistemi ile ilan edilir.

(2) Öğretim elemanları uygulayacakları ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri ile sınav sorularını yürüttükleri derslerin içeriği ve ders öğrenme çıktılarına uygun olarak belirler ve yürüttükleri derslerde yapacakları her bir ölçme ve değerlendirme etkinliği (ara sınav, kısa sınav, ödev, proje, uygulama, performans sergileme, yarıyıl sonu sınavı, bütünleme sınavı, vb.) için “Sınav Sorusu – Ders Öğrenme Çıktısı Eşleştirme Matrisi” düzenlerler. Ayrıca, yazılı sınavlar, uygulamalı sınavlar, performans görevleri, projeler, araştırma ödevleri vb. gibi ölçme yöntemleri veya tekniklerinin kullanıldığı sınavlar için uygun Dereceleme Ölçeği (Kontrol Listesi, Dereceli Puanlama Anahtarı/Rubrik, vb.) hazırlarlar. Sınav Sorusu – Ders Öğrenme Çıktısı Eşleştirme Matrisi ve dereceleme ölçekleri, sınavın kapsam geçerliğine ve puanlama güvenilirliğine ilişkin kanıt niteliğinde olup, sınav evrakı ile birlikte saklanır.

(3) Öğretim elemanları sınav sorularını, sınavlara kadar işlenen tüm konuları kapsayacak şekilde, dersin öğrenme çıktıları ve içeriği doğrultusunda açık, anlaşılır ve birden fazla anlama gelmeyecek ve farklı zorluk derecelerini yansıtacak şekilde hazırlarlar.

(4) Yalnızca açık uçlu maddelerden oluşan sınavlarda öğretim elemanları, ders içeriğini ve öğrenme çıktılarını yeterli düzeyde örnekleyecek sayıda soru sorar; her soru için önceden hazırlanmış, puan dağılımını gösteren bir cevap anahtarı ve/veya dereceli puanlama anahtarı (rubrik) kullanarak puanlama güvenilirliğini sağlarlar.

(5) Öğretim elemanları, çoktan seçmeli test tekniğinin kullanılacağı sınavlarda, sınavın kapsam geçerliliği ve puan güvenilirliğini sağlamak üzere en az 20 soru sormalı ve her soru için de en az beş (5) seçenek sunmalıdırlar. Ancak, çoktan seçmeli soruların, açık/kapalı uçlu, boşluk doldurma, doğru/yanlış veya eşleştirme tipi sorularla kullanıldığı karma sınavlar ile ders başarı notuna düşük ağırlıkla giren kısa sınavlarda (quiz), soru sayısı sınavın bütününe kapsam geçerliği korunmak kaydıyla öğretim elemanınca uyarlanabilir. Birden çok soru türünün (çoktan seçmeli, açık uçlu, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) birlikte kullanıldığı karma sınavlarda, her soru türü için bu yönergede öngörülen ilgili ölçütler kendi payına uygulanır ve soru türleri arasındaki puan dağılımı, sınavın bütününe kapsam geçerliğini koruyacak biçimde belirlenir.

(6) Öğretim elemanlarının ara sınav, yarıyıl sonu sınavı veya diğer sınavların yerine geçmek üzere ödev, proje, performans görevi ve benzeri çalışmaları kullanmaları durumunda:

a) Çalışmanın, yerine geçtiği sınavın ölçmeyi amaçladığı ders öğrenme çıktılarını karşıladığından emin olmalı,

b) Çalışmanın kapsamını, teslim koşullarını (tarih, biçim, format) ve değerlendirme ölçütlerini (dereceli puanlama anahtarı/rubrik) dönem başında öğrencilere duyurmalı,

c) Değerlendirmeyi, ölçütleri ve puan dağılımı önceden duyurulmuş dereceli puanlama anahtarı (rubrik) üzerinden, şeffaf ve nesnel biçimde yapmalı; talep hâlinde öğrenciye puanlamanın hangi ölçütlere göre yapıldığını açıklayabilmeli,

ç) Her çalışma için üretken yapay zekâ araçlarının kullanım düzeyini (kullanılmaz / kaynak göstererek sınırlı kullanılabilir / serbest) açıkça belirleyip önceden duyurmalı ve öğrencilerden yapay zekâ kullanımına ilişkin beyan istemeli,

d) Çalışmaların özgünlüğünü intihal ve yetkisiz yapay zekâ kullanımı yönünden uygun araç ve yöntemlerle (intihal tarama, süreç temelli değerlendirme, sözlü savunma vb.) denetlemeli,

e) Çalışmaları ve değerlendirme kayıtlarını, sınav evrakı ile birlikte saklamalı,

f) Bu çalışmalarda intihal, yetkisiz yapay zekâ kullanımı, çalışmayı başkasına yaptırma veya diğer akademik dürüstlük ihlalleri tespit ettiklerinde, tutanakla kayıt altına almalı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 54. Maddesi hükümleri doğrultusunda ilgili öğrenciler hakkında disiplin süreçlerinin başlatılması için bölüm başkanlığına başvuru yapmalıdırlar.

(7) Öğretim elemanları aynı dönem içindeki farklı sınav türlerinde (yarıyıl içi, mazeret, yarıyıl sonu, bütünleme ve mezuniyet) sınav güvenliğini gözeterek özdeş sınav formları kullanmaktan kaçınmalıdırlar. Psikometrik nitelikleri belirlenmiş ve güvenliği sağlanan madde havuzlarından yararlanılması bu hükmün kapsamı dışındadır.

(8) Öğretim elemanları, yazılı sınav kâğıtlarının kullanılmadığı, uygulamaya dayalı, bedensel veya sözlü performansı (örneğin *Türkçe veya yabancı dilde iletişim, konuşma/hitabet, mikro öğretim uygulamaları, sahne sanatları, spor, müzik, ses, çalgı aleti kullanımı, vb.*) kapsayan derslerin sınavlarında öğrencilerden bekledikleri

performansın ayrıntılarını gösteren derecelendirilmiş ölçme değerlendirme formları (Dereceli Puanlama Anahtarı/Rubrik) hazırlayarak sınavlarını yaparlar. Böyle sınavlarda, sınavın en az iki (2) değerlendirici öğretim elemanı tarafından dereceleme ölçeği kullanılarak, bağımsız puanlanması önerilir. Ölçme değerlendirme yapıldığını somutlaştırmak, arşivlemek ve herhangi bir itiraz durumunda tekrar değerlendirmek amacıyla bu formları, ilgili mevzuat doğrultusunda usulüne uygun olarak arşivlerler. Ayrıca, gerekli görülen hâllerde ve ilgililerin önceden bilgilendirilmesi kaydıyla, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ile Üniversite mevzuatına uygun olarak sınavlarda sadece öğrencilerin performansını değerlendirmek, saklamak ve sonradan muhtemel itiraz durumlarından kullanmak üzere sesli ve/veya görüntülü kayıt alınabilir. Bu amaçla kullanılacak teknik donanım ve yazılım ile kayıt cihazları ilgili birimlerde Dekanlık/Müdürlük tarafından sağlanır. Bu tarz sınavların yapıldığı birimlerde, alınan sesli ve görüntülü kayıtların erişim, saklama ve imha koşulları 6698 sayılı KVKK ile Üniversite mevzuatına uygun olarak belirlenir ve ilgili paydaşlar bilgilendirilirler.

(9) Öğretim elemanları, sınav sorularının cevaplanmasına ilişkin açıklama veya yönergelerle birlikte sınav süresi, puanlama, ilave kâğıt kullanılıp kullanılmayacağı, sınavda kitap veya diğer kaynaklardan yararlanılıp yararlanılmayacağı veya kullanılacak araç gereçlerin bilgisi (*hesap makinesi, telefon, tablet, bilgisayar, vb.*) vb. açıklamaları, sınav kâğıdında sorulardan önce yer alacak bir kısa bir sınav yönergesi ile belirtirler.

(10) Öğretim elemanları, sınav sorularını yönergeye uygun olarak hazırlar, sınav öncesinde çoğaltır, sınıf veya şubelere göre tasnifler, zarflara yerleştirir, zarfların üzerine gerekli bilgileri (*ders adı, sınav adı, sınav tarihi, saati, süresi ve yeri, soru sayısı, grup sayısı, gözetmen bilgileri, sınav kuralları, vb.*) yazarlar. Hazırlayacakları sınav zarflarının içerisine sınav evrakı olarak sınav kâğıdı, optik form, yoklama listesi, sınav olay ve açıklama tutanağı, vb. belgeleri tam olarak eklerler.

(11) Sınavlarda sorun yaşamamak için öğretim elemanları sınavlardan önce soru kağıtlarını kontrol eder, okunmayan, silik baskılı kağıtları değiştirir ve soru zarfları içerisine mutlaka uygun sayıda yedek soru kağıtları (varsa farklı gruplara göre) ve/veya cevap kağıtları (optik form) eklerler.

(12) Öğretim elemanları, her sınav salonunda sınava girecek öğrencilere göre ayrı ayrı yoklama listeleri hazırlar ve sınav sorularının bulunduğu zarflara eklerler.

(13) Öğretim elemanları birden fazla derslikte sınavları bulunmuyorsa, sınav başlamadan 10 dakika önce sınav salonuna giderek, gözetmen ile sınavın zamanında başlamasını sağlarlar. Eğer birden fazla derslikte sınavı varsa, sınav başlama saatinden en az 10 dakika önce sınav zarf(lar)ını ilgili dekanlık/müdürlük veya bölüm başkanlığı tarafından önceden belirlenmiş teslim noktasına getirirler, gözetmen(ler)e teslim-tebellüğ formuna imza karşılığında teslim ederler ve sınavın tüm salonlarda aynı anda başlamasını güvence altına alırlar. Aynı şekilde, sınav sonunda da aynı noktadan sınav evraklarını yine gözetmen(ler)den teslim-tebellüğ formuna imza karşılığında teslim alırlar.

(14) Sınav programlarının açıklanmasından sonra bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük tarafından kabul edilen mücbir nedenler ile idari görevlendirmeler dışında öğretim elemanları, sınavlarda oluşabilecek muhtemel sorunlar veya gelebilecek öğrenci sorularını veya itirazlarını cevaplamak üzere sınav süresince sınavların yapıldığı salonlarda bulunur, sınavın yürütülmesinden sorumlu olan gözetmenlere yardımcı ve destek olurlar. Sınav birden fazla salonda yapılıyorsa, öğretim elemanı sınav binasında, gözetmenlerin kolaylıkla ulaşabileceği önceden belirlenmiş bir noktada bulunur ve sınav salonlarını düzenli olarak kontrol ederler. Sınav sırasında öğrencilerin sınav sorularıyla ilgili talepleri veya itirazlarının bulunmasında halinde izlenecek yol konusunda önceden gözetmelere bilgi verirler ve/veya açıklama yaparlar. Sınav programlarının açıklanmasından sonra bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük tarafından kabul edilen mücbir nedenler ile idari görevlendirmelerde, bölüm başkanlığı gerekli önlemleri alır.

(15) Sınıflarda engelli öğrenciler varlığında, bu öğrencilerin sınav uygulamaları, ilgili birim kurulunca ve Trabzon Üniversitesi Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü tarafından belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yapılır. Engelli öğrencilerin soru kâğıtlarının düzenlemesi ve uygun sınav süresi dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından, belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yapılır ve sınav evrakında belirtilir. Ayrıca, engelli öğrencilerin sınava gireceği salonlar, tercihen zemin kattaki salonlardan seçilir ve salonlarda ise dışarıya

erişimlerinin kolay olabileceği yerlere oturmaları veya ihtiyaç duyulduğu takdirde sınavların ayrı bir ortamda yapılması sağlanır.

(16) Öğretim elemanları, oturum şeklinde yapılmayan sınavlar (proje, ödev, performans sunumu, vb.) için gerekli kurallar veya ilkeleri (*teslim tarihi ve saati, şekli, formatı, sunum şekli, puanlama ve değerlendirme ölçütleri, vb.*) önceden belirler ve öğrencilere duyururlar.

(17) Öğretim elemanları, yürüttükleri derslerin sınav evrakını (*soru/cevap kağıtları, cevap anahtarı, dereceleme ölçeği, sınav soruları - ders öğrenme çıktıları eşleştirme matrisi, ders yoklama listesi, sınav yoklama listesi, performansa dayalı sınavlara ait dijital sınav kayıtları, vb.*) her dönem sonunda not ilanından itibaren 30 (otuz) iş günü içinde, dersin ait olduğu ilgili bölüm başkanlığı veya birime tutanakla kapalı olarak teslim ederler.

Gözetmenlerin Görev ve Yükümlülükleri

MADDE 9 - (1) Sınavlar, ders sorumlusu öğretim elemanının koordinasyonu ve gözetimi ile bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük tarafından gözetmen olarak görevlendirilen öğretim elemanları tarafından uygulanır. Sınav programlarının açıklanmasından sonra bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük tarafından kabul edilen mücbir nedenler ile idari görevlendirmeler dışında, öğretim elemanlarının görevlendirildikleri salonlarda gözetmenlik yaparlar.

(2) Gözetmenlerin sınav görevi (ders, yer, tarih, saat, vb.) değişikliği ancak ilgili bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük onayıyla yapılır. Böyle durumlarda ilgili bölüm başkanlığı veya dekanlık/müdürlük gerekli tedbirleri alır. Acil durumlar (acil sağlık sorunu, kaza, vefat, vb.) dışında sınav görevine mazereti nedeniyle gelemeyecek durumda olan veya görev değişikliği talebi bulunan gözetmenler, en az üç (3) iş günü önce ilgili bölüm başkanlığına, ekinde mazeret belgesi bulunan dilekçe ile bildirirler.

(3) Gözetmenler, sınav zarflarını sınav saatinden en az on (10) dakika önce ilgili dersi yürüten öğretim elemanından, ilgili dekanlık/müdürlük veya bölüm başkanlığı tarafından önceden belirlenmiş “Sınav Evrakı Teslim Noktasında”, sınav evrakı teslim-tebellüğ formunu imzalayarak teslim alırlar. Bu amaçla, ilgili dekanlık/müdürlük veya bölüm başkanlığı bir sınav evrakı teslim noktası belirler ve sınav evrakı teslim-tebellüğ formları oluştururlar.

(4) Gözetmenler, sınav saatinden 10 dakika önce görevli oldukları sınav salonunda hazır bulunur, sınavın başında öğrencilerin sınavda uyması gereken kurallar hakkında öğrencileri bilgilendirir, sınav başlama ve bitiş zamanlarını da tahtaya yazarlar. Sınavda, soru gruplaması (A, B veya C) varsa, ders sorumlusu öğretim elemanın talimatı yönünde öğrencilere bilgi verirler.

(2) Gözetmenler sınavın başlamasını takip eden ilk 15 dakika içinde salona gelen öğrencileri sınava alır fakat bu öğrencilere ek süre vermezler. Aksine bir açıklama yapılmadığı sürece, sınav süresine bakılmaksızın, sınavın başlamasını izleyen ilk 15 dakika boyunca öğrencilerin sınav salonunu terk etmesine izin vermezler ve sınav salonunda dışarı çıkan öğrencileri tekrar sınava da almazlar. Sınavın başlamasından itibaren ilk 15 dakikadan sonra sınava gelen hiçbir öğrenciyi de sınava almazlar. Bu fıkra hükümleri, öğrencilerin tek tek veya gruplar hâlinde sınava alındığı sözlü ve uygulamalı sınavlarda uygulanmaz. Bu sınavlarda öğrencilerin çağrılma sırası ve süresi, ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından önceden ilan edilir. Ders sorumlusu tarafından sınav amacıyla ilan edilen bu listeyi takip etmek öğrencilerin sorumluluğundadır.

(5) Sınavı yapılan dersle ilişkisi olmayan ve sınav yoklama listesinde ismi bulunmayan öğrenciler ile öğrenci kimliği veya ilgili akademik yıl içerisinde alınmış, güncel ve onaylı öğrenci belgesi ile birlikte T.C. kimlik kartı, nüfus cüzdanı, pasaport, ehliyet, vb. belgeleri yanında bulunmayan öğrencileri sınav salonuna almazlar. Sınav yoklamasını, sınav yoklama tutanağında öğrencinin kendisi için ayrılmış alanı yazısı silinemez bir kalem ile imzalaması suretiyle alırlar. Gözetmenler sınava giren her öğrencinin, sınav tutanağına imza atan kişiyle aynı olduğunu denetlemekle yetkili ve yükümlüdürler. Herhangi bir öğrenci ile ilgili kimlik tespitini zorlaştıran durumları tutanak altına alırlar ve ders sorumlusu öğretim elemanına ve/veya bölüm başkanlığına bildirirler. Kimlik teyidinin gerektiği hâllerde tespiti, öğrencinin mahremiyetini gözeterek yaparlar.

(6) Gözetmenler, sınavın sorunsuz bir şekilde yürütülmesinden sorumludur ve bu konuda yetkilidirler. Sınav başlamadan önce öğrencilerin birbirlerinin kâğıtlarını göremeyecekleri bir şekilde, düzenli ve uygun aralıklarla oturmasını sağlayarak, kimlik kontrolü yaparlar. Bununla birlikte, sınav sırasında da sınav düzenini kurmak ve sınav güvenliğini sağlamak amacıyla ihtiyaç halinde öğrencilerin oturma düzenini değiştirebilir veya ilave tedbirler alabilirler. Sınavlarda sıraların gözünde veya üzerinde dersle ilgili kopya sayılabilecek herhangi bir kaynak, bilgi ve/veya yazının sınav başlamadan önce uzaklaştırılmasını sağlarlar.

(7) Gözetmenler, öğrencileri oturdukları sırada veya çevresinde, ilgili dersin sınavı açısından kopya taşıyan her türlü materyal ile yazı, işaret ve karalamaları kontrol etmek ve gözetmene bildirmekle şahsen sorumlu olduklarını sınavın başında hatırlatırlar. Öğrencilere, böyle bir durum varsa, sınav başlamadan önce mümkünse gerekli silme işlemlerini yapmaları ya da gözetmenenden yerinin veya sıranın değiştirilmesini talep etmeleri gerektiğini söylerler. Aksi takdirde, bu durumların tespitinde, durumu tutanak altına alır ve ilgili dersin sınavı açısından kopya taşıyan her türlü materyal ile yazı, işaret ve karalamaların görsel kanıtları fotoğraf makinesi veya kamera gibi uygun bir cihaz ile kayıt altına alırlar. İlgili Yükseköğretim mevzuatına göre değerlendirilmesi için ders sorumlusu öğretim elemanı veya bölüm başkanlığına bildirirler.

(8) Gözetmenler, sınav başlamadan önce sınav için gerekli belgeler ve ders sorumlusu öğretim elemanının izin verdiği araçlar dışında, öğrencilere kayıt fonksiyonlu hesap makinesi, cep telefonu, telsiz, akıllı saat, tablet, dizüstü bilgisayar, kablolu/kablosuz kulaklık, kamera ve benzeri iletişim, depolama, kayıt ve veri aktarım cihazlarını tamamen kapalı duruma getirmelerini hatırlatırlar. Bu cihazları öğrencilerin erişemeyeceği belirli bir yerde (salonun ön kısmı veya ilgili birimce sağlanan kutu/poşet vb.) toplar ya da öğrencilerin kendi çantalarına koyarak salonun belirlenen bölümüne bırakmalarını sağlayarak, sınav sonunda iade edilmesini güvence altına alırlar. Akıllı saatlerin bilekten çıkarılması esastır. Bu cihazlarla sınava girmekte veya kurala uymamakta direnen öğrenciler hakkında tutanak tutarlar ve sınav evrakına eklerler. Ayrıca, sınav güvenliğini tehdit edeceği için kesici aletler, ateşli silahlar ve tehlike arz edecek araç, gereç ve teçhizatı kesinlikle sınav sırasında yanlarında bulundurmamaları konusunda öğrencileri uyarırlar. Böyle bir durumun tespit edilmesi halinde, durumu dersin sorumlu öğretim elemanı ve/veya bölüm başkanlığına bildirerek, güvenlik tedbirleri alınmaya kadar sınavı başlatmazlar. Yasak olarak belirtilen bu cihazlarla sınav salonuna girdiği tespit edilen ve sınav salonundan çıkarmayı kabul etmeyen öğrencinin durumunu tutanak altına alırlar ve dersin öğretim elemanına veya bölüm başkanlığına bildirirler.

(9) Sınavlarda öğrenci vasfı olan; asker, jandarma, polis, bekçi, güvenlik görevlisi vs. ile ruhsatlı silah taşıma ruhsatı bulunan her kademedeki kamu görevlisi veya iş ve tarım insanların silahları ile sınavlara girmelerinin kanunen yasak olduğunu (6136 sayılı *Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun*) kendilerine hatırlatırlar. Buna rağmen sınava giren ve girmeye çalışan böyle öğrenciler hakkında tutanak tutarlar ve gereği için ders sorumlusu öğretim elemanı veya bölüm başkanlığına bildirirler.

(10) Gözetmenler, sınavı başlatmadan önce, sınav zarfındaki soru/cevap kâğıtlarının sayısını kontrol etmeli ve salonda bulunan öğrencilerin tamamına yetecek sayıda sınav soru ve/veya cevap kâğıdı varsa sınavı başlatırlar. Yeterli sayıda soru/cevap kâğıdı yoksa veya soru kâğıtlarında herhangi bir baskı hatası varsa, sınav güvenliği açısından sınav salonunu terk etmeden, ders sorumlusu öğretim elemanı veya birim/bölüm tarafından görevlendirilen sınav sorumlusundan ilave kâğıtların sınav salonuna getirilmesi talep ederler. Sınav kâğıdı eksikliğinden dolayı gecikme yaşanması durumunda, sınavın başlangıç ve bitiş saatlerini buna göre düzenler ve bu gecikme durumunu tutanak altına alırlar. Sınav soru ve/veya cevap kâğıtlarını, eğer gruplama (A, B veya C) varsa, uygun bir şekilde dağıtır, her bir öğrencinin sadece bir sınav kâğıdı almasına izin verir ve aynı gruptaki soru kâğıtlarının yan yana veya arka arkaya gelmemesine özen gösterirler.

(11) Sınav salonunda engelli öğrenciler varsa, engelli öğrencilerin sınav uygulamaları, ilgili birim kurulunca ve Trabzon Üniversitesi Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü tarafından belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda yapılır. Bu kapsamda, engelli öğrencilerin sınava gireceği salonlar tercihen zemin kattaki salonlardan seçilir ve salonlarda ise dışarıya erişimlerinin kolay olabileceği yerlere oturmaları sağlanır. Sınav başlamadan önce, engelli öğrenciler için özel kâğıt hazırlanıp hazırlanmadığı sorgulanır (*görme engelli öğrenciler için özel bastırılmış kâğıtlar gelmeden diğer öğrencilerin de sınavı başlatılmamalı*) ve uygunsa sınav başlatılır.

(12) Çoktan seçmeli test tekniği kullanılarak yapılan sınavlarda, öğrencilerin cevaplarının doğru bir şekilde değerlendirilebilmesi açısından öğrencilerin cevap kâğıtlarının veya optik formların üzerindeki ilgili alanların doğru ve eksiksiz olarak doldurması ile formlarda yapacakları yanlış ve eksik kodlamaların önemli olduğu ve bu işlemlerden öğrencilerin şahsen sorumlu olduklarını mutlaka hatırlatılır. Öğrencileri, optik formlar üzerindeki yazma ve işaretleme işlemleri için kurşun kalem; sınav yoklama listesine kimlik bilgilerini yazmak ve imzalamak için de yazısı silinemez bir kalem kullanmaları hususunda bilgilendirirler. Kimlik tespitini veya sınav evrakının öğrenci ile eşleştirilmesini imkânsız kılan eksiklikler, tutanak ile kayıt altına alınır ve ilgili bölüm başkanlığı veya birimce karara bağlanır.

(13) Gözetmenler, sınav salonlarına, sınavın içeriği ve doğası gereği sınav salonunda bulunması gereken ders sorumlusu öğretim elemanı, sınav komisyonu öğretim elemanları, müzik alanında performans dayalı sınavlarda öğrenciye eşlik edecek olan eşlikçi (korepetitör) öğretim elemanlarının dışında başkalarının girmesine ve öğrencilerin dışarıyla iletişim kurmasına izin vermezler.

(14) Gözetmenler, sınav sorularının içeriği veya nasıl cevaplanacağı hususunda öğretim elemanlarının bilgisi dışında öğrencilere herhangi bir açıklama yapmazlar. Yalnızca, sınav öncesinde, sınav sırasında sınav sorularıyla ilgili öğrencilerden gelebilecek talepler veya itirazların bulunması durumunda izlenecek yol hakkında ders sorumlusu öğretim elemanından aldıkları talimat doğrultusunda bilgi verirler veya açıklama yaparlar. Herhangi bir açıklama yapıldığında, bu açıklamanın aynı sınava giren tüm öğrencilere duyurulmasını sağlarlar. Öğrencilerin sınav sorularında hata olduğuna ilişkin uyarı ve iddialarını, tutanakla kayıt altına alırlar ve ders sorumlusu öğretim elemanına iletilirler.

(15) Gözetmenler, sınava giren öğrencilerin salondaki diğer öğrencilerin rahat bir şekilde sınava devam etmelerini ve gözetmenlerin sınav gözetmenliği ile ilgili görevlerini yürütmelerini engelleme, bireysel veya grupla kopya çekme girişiminde bulunma veya çekme, sınavda yanlarında bulunmasına izin verilmeyen her türlü araç, gereç ve teçhizatı yanlarında bulundurup kullanmaya kalkışma gibi sınav düzenini ve güvenliğini tehdit eden ve disiplin soruşturmasına konu olacak herhangi bir fiil ve/veya durumu belirlediklerinde, fiil ya da durumu tutanak altına alır ve ders sorumlusu öğretim elemanı ile bölüm başkanlığına bildirirler. Sınav sırasında ortaya çıkan olay, sınav düzeni ve güvenliğini tehdit ederek, gözetmenlerin sınav gözetmenliği ile ilgili görevlerini yürütmelerini engelliyor ve süreklilik arz ediyorsa, bu durumlarda ilgili öğrenci veya öğrenciler sınav salonundan dışarı çıkarılır ve durum mutlaka ayrıntıları birlikte tutanak altına alırlar. Öğrencinin sınav kâğıdını verme ve sınav salonundan çıkma konusunda direnmesi durumunda, ilgili öğrenciye herhangi bir fiziki eylemde bulunmadan, kimlik bilgilerini, disiplin konusu olan fiil ve/veya durumun tüm ayrıntıları ile birlikte bir tutanak altına alırlar. Ayrıca, böyle vakaların yaşandığı zamanlarda, ders sorumlusu öğretim elemanı, birim/bölüm sınav sorumlusu veya güvenlik biriminden acilen destek isterler. Herhangi bir kopya eyleminin tespiti durumunda, kopya delilini oluşturan araç, gereç veya materyale veya delile el koymanın imkânsız olduğu hallerde malzemenin görsel örneğini tutanağa eklerler (*örneğin, ele kopya yazılması gibi bir durumda, kalem kutusu vb. şahsi mülkiyete tabi eşyanın üzerinde kopya yer alması gibi durumlarda yazılmış olan metin, fotoğraf makinesi veya kamera aracılığıyla ilgili öğrencinin izni be bilgisi dahilinde KVKK usul ve esasları doğrultusunda tespit edilebilir.*). Öğrencinin kopya delilini teslim etmekte direnmesi veya görsel örneğinin alınmasını engellemesi durumunda, zor kullanarak delil toplamazlar ve söz konusu durum yine tutanak altına alarak, delilin neden toplanamadığını da tutanakta belirtirler. Ayrıca, fiil ve duruma şahitlik eden diğer gözetmenler ve öğrencilerin açık kimlik bilgilerini de tutanağa eklerler. İlgili mevzuat doğrultusunda disiplin yönünden değerlendirme yetkili makamlarca yapılır.

(16) Gözetmenler, sınav sonunda sınav kâğıtlarını (varsa optik formlar) sayarak sınav tutanağına kayıt eder, eğer başka bir öğretim elemanına ait sınav evrakı veya farklı grup soru kâğıdı varsa onları ayrı ayrı toplar, sınav yoklama tutanağında sınava giren öğrenci sayısı ile teslim edilen sınav/cevap kâğıdı sayısının aynı olup olmadığını kontrol ederler. Sınav salonunda bulunan bütün gözetmenler yoklama listesine imza atarlar ve sınav evraklarını sınavdan hemen sonra Sınav Evrakı Teslim Noktasında sınav evrakı teslim-tebellüğ formunu imzalayarak ilgili öğretim elemanına imza karşılığında teslim ederler.

(17) Gözetmenler, sınavlarda öğrencilerin dikkatini dağıtmayacak veya sınav gözetimini aksatmayacak tarzda davranışta bulunurlar. Zorunlu olmadıkça, salondaki öğretim elemanı masasında oturmak veya salonun bir

noktasında sürekli beklemek yerine; öğrencileri rahatsız etmeden sıralar arasında yürür ve sınav süresince sınav salonu içerisinde bulunurlar.

(18) Gözetmenler, sınav süresince sınav salonunda gerek kendi aralarında gerekse öğrencilerle konuşmak, cep telefonu, akıllı saat, kablolu/kablosuz kulaklık, tablet veya bilgisayarını kullanmak, gazete, dergi, tez, kitap, makale gibi materyaller bulundurup okumak; sınavlarda herhangi bir şey yemek, içmek, sakız çiğnemek veya sigara, puro içmek gibi öğrencileri rahatsız edecek eylemlerden kaçınırlar.

(19) Gözetmenler, sınavlarda öğrencilerle olan iletişimde nezaket kurallarına uyar, öğrenciler ile iletişimlerinde duruma göre beden dili veya sözel ifadeyi uygun bir şekilde kullanırlar. Diğer yandan, yüksek sesle konuşmak, bağırarak, azarlamak, eleştirmek gibi davranışlardan kaçınırlar; sınav sırasında öğrencilerin dikkatini dağıtıp, rahatsız etmemek için ses çıkaran ayakkabılar giymek veya ses çıkaran araç gereçlerle uğraşmak gibi eylem veya davranışlardan uzak dururlar.

(20) Gözetmenler, sınavların etkili bir şekilde yürütülmesine engel olan ve sınav sonucuna etki edebilecek sınavın geç başlaması, eksik evrak, kimlik kartı veya belgesinin bulunmaması, sınav salonunun uygun olmaması, sınav düzenini bozan davranış, kopya şüphesi, sağlık sorunu, teknik aksaklıklar (*lambaların arızalı olması nedeniyle salonun karanlık veya gürültülü olması, kalorifer sisteminden dolayı salonun soğuk olması, ses ve gürültü, sıraların arızalı olması, vb.*) gibi olumsuz durumları da mutlaka ilgili bölüm başkanlığı veya dekanlığa/müdürlüğe yazılı olarak bildirirler.

(21) Gözetmenler, bu yönergede kendileriyle ilgili olarak yazılmış bu sınav kurallarına uymayan veya aykırı bir şekilde davrananlar hakkında tutanak tutulacağını ve gerekli yasal işlemlerin yapılacağını bilirler.

Öğrencilerin Görev ve Yükümlülükleri

MADDE 10 - (1) Öğrencilerin sınav salonunda bu yönerge ile belirlenmiş ve ilan edilmiş kurallara uygun hareket etmeleri gerekir. Öğrenciler, sınav süresince gözetmenlerin sınavla ilgili verdiği talimatlara uyarlar. Gözetmenler, sınavın güvenli ve düzenli biçimde yürütülmesi amacıyla bu yönerge hükümleri çerçevesinde sınav salonunda sınavın uygulanmasına, salonun düzenine, oturma planına ve sınav güvenliğine ilişkin her türlü düzenlemeyi yapabilirler. Gözetmenlerin verdiği talimatlara uymayan öğrencilerin bu durumu, disiplin soruşturmasına dayanak olacak şekilde tutanakla tespit altına alınır.

(3) Öğrenciler, sınav programı ilan edildikten (birim/bölüm web sayfası ve/veya ilan panoları) sonra derslerin hangi gün, saat ve sınav salonunda yapılacağını takibinden bizzat kendileri sorumludurlar. Öğrencinin, sınav düzenini ve akışını bozmamak için sınav başlangıç saatinden en geç on (10) dakika öncesinde sınav salonunda bulunması gerekir.

(4) Öğrencilerin, sınav programında belirtilen zaman ve salonda sınavlara girmeleri gerekir. Sadece, ders sorumlusu öğretim elemanının yazılı izni dahilinde, ilan edilen sınav salonunun dışında başka bir salonda sınava girebilirler. Bunun aksi yönde davranan öğrencilerin durumları tutanak altına alınır ve durumlarının değerlendirilmesi amacıyla ders sorumlusu öğretim elemanı ve bölüm başkanlığına bildirilir.

(5) Öğrencilerin sınavlara girebilmek için yanlarında Trabzon Üniversitesine ait öğrenci kimlik kartını (fotoğraflı) bulundurmaları gerekli olup, sınav süresince gözetmenin açıkça görebileceği bir şekilde sıralarının üzerinde bulundurulur. Trabzon Üniversitesine ait öğrenci kimlik kartının bulunmaması durumunda, kimlik tespiti için ilgili akademik yıl içerisinde alınmış, güncel ve onaylı öğrenci belgesi ve T.C. kimlik kartı, nüfus cüzdanı, pasaport, ehliyet, vb. belgeleri ile öğrenciler sınava alınabilirler. Yanlarında Trabzon Üniversitesi tarafından verilmiş öğrenci kimlik kartı veya ilgili akademik yıl içerisinde alınmış, güncel ve onaylı öğrenci belgesi bulunmayan öğrenciler sınava giremezler. Öğrenciler sınav esnasında tanınmalarını güçleştiren atkı, bere, güneş gözlüğü vb. malzeme kullanmazlar. Kimlik teyidinin gerektiği hâllerde tespit, öğrencinin mahremiyeti gözetilerek yapılır.

(6) Sınavın başlamasını takip eden ilk 15 dakika içinde salona gelen öğrenciler sınava alınır fakat bu öğrencilere ek süre verilmez. Aksine bir açıklama yapılmadığı sürece, sınav süresine bakılmaksızın, sınavın başlamasını izleyen ilk 15 dakika boyunca öğrencilerin sınav salonunu terk etmesine izin verilmez. Sınav

salonunu terk eden öğrenci daha sonra tekrar sınava alınmaz. Sınavın başlamasından itibaren ilk 15 dakikadan sonra ise hiçbir öğrenci sınava giremez. Bu fıkra hükümleri, öğrencilerin tek tek veya gruplar hâlinde sınava alındığı sözlü ve uygulamalı sınavlarda uygulanmaz. Bu sınavlarda öğrencilerin çağrılma sırası ve süresi, ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından önceden ilan edilir. Ders sorumlusu tarafından sınav amacıyla ilan edilen bu listeyi takip etmek öğrencilerin sorumluluğundadır.

(7) Öğrenciler soru kâğıtlarını ve varsa optik formları alır almaz, soruların eksik olup olmadığını, basım hatalarının bulunup bulunmadığını kontrol etmeli ve eksik veya basımı hatalı ise değiştirilmesi için derhal gözetmenlere bildirmelidirler.

(8) Soru ve cevap kâğıtlarının üzerindeki ilgili alanları doğru ve eksiksiz olarak doldurmak öğrencilerin sorumluluğudur. Öğrenciler soruları cevaplamaya geçmeden önce mutlaka soru kâğıtlarında ve optik formlarda ayrılan yere kimlik bilgilerini (adı, soyadı, öğrenci numarası, sınıfı/şubesi, soru grubu) ve ders öğretim elemanının adını-soyadını uygun kalemle yazmalı ve imzalamalıdır. Öğrenciler, çoktan seçmeli test tekniği kullanılarak yapılan sınavlarında optik formda yapacakları yanlış ve eksik kodlamalardan şahsen sorumludurlar. Optik formlar üzerindeki yazma ve işaretleme işlemleri için kurşun kalem; sınav yoklama listesine kimlik bilgilerini yazmak ve imzalamak için de yazısı silinemez bir kalem kullanırlar. Bu nedenle, öğrenciler yanlarında mutlaka yazısı silinemez bir kalem bulundururlar.

(9) Öğrenciler, sınavlarda kalem, silgi, kalem açacağı, hesap makinesi (dersin öğretim elemanı tarafından izin verilmişse) ile varsa dersin öğretim elemanı tarafından tanımlanmış ve dersin içeriğine uygun araç ve gereçleri (*resim kağıdı, tuval, sulu veya kuru boya, müzik enstrümanları, spor kıyafetleri ve gereçleri, vb.*) yanlarında mutlaka bulundururlar. Sınav esnasında söz konusu materyallerin diğer öğrencilerden veya görevli personelden istenmesine izin verilmez.

(10) Sınavın özelliğine bağlı olarak sınav evrakları kapsamında verilmediği müddetçe, sınav sırası/sandalyesi üzerinde müsvedde vb. amaçlı olarak ilave kâğıt bulunduramazlar. Aksi halde bu davranışları, gözetmenler tarafından kopya girişimi olarak değerlendirilir.

(11) Öğrenciler, sınav için gerekli belgeler ve dersi veren öğretim elemanının izin verdiği araçlar dışında, sınavlarda kayıt fonksiyonlu hesap makinesi, cep telefonu, telsiz, akıllı saat, tablet, dizüstü bilgisayar, kablolu/kablosuz kulaklık, kamera ve benzeri iletişim, depolama, kayıt ve veri aktarım cihazları sınav sırasında yanlarında bulunduramaz veya sınav salonuna getiremezler. Sınav salonundaki sıraların altı ve üstü tamamen boş olmalıdır. Öğrenciler, kopya aracı olarak nitelendirilebilecek bu cihaz, araç ve gereçleri sınav salonuna getirdikleri takdirde, sınav başlamadan önce, tüm ders notları ve kitaplarıyla birlikte gözetmenin sınav salonunda belirttiği yere bırakmalı, tamamen kapalı bir şekilde tutmalı ve saate bakmak amacı ile veya hesap makinesi olarak da olsa hiçbir şekilde kullanamazlar. Kişisel araç, gereç ve cihazların korunması öğrencilerin sorumluluğunda olup; kişisel eşyaların kaybolması, karışması veya zarar görmesi durumunda üniversite, birim, bölüm ve gözetmenler sorumlu değildir. Bu düzenlemeye rağmen aksine davranan ve burada sayılan kişisel eşyaları üzerinde, cebinde, sırasında, masasının altında veya erişebileceği başka bir yerde bulunduğu tespit edilen öğrencilerin durumu ayrıntılı olarak tutanak altına alınır. Diğer yandan sınav güvenliğini tehdit edeceği için kesici aletler, ateşli silahlar ve tehlike arz edecek tüm araç, gereç ve teçhizatı öğrenciler sınav sırasında kesinlikle yanlarında bulunduramazlar. Böyle bir durumda, gözetmenler durumu bölüm başkanlığına bildirerek, güvenlik tedbirleri alınıncaya kadar sınavı başlatmazlar. Yasak olarak belirtilen bu cihazlarla sınava girdiği tespit edilen ve sınav salonu dışına çıkarmayı kabul etmeyen öğrencinin durumu tutanak altına alınarak, dersin öğretim elemanına ve bölüm başkanlığına bildirilir.

(12) Sınavlarda öğrenci vasfı olan; asker, jandarma, polis, bekçi, güvenlik görevlisi vs. ile ruhsatlı silah taşıma ruhsatı bulunan her kademedeki kamu görevlisi veya iş ve tarım insanların silahları ile sınavlara girmeleri yasaktır (*6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun*).

(13) Öğrenciler oturdukları sırada veya çevresinde, ilgili dersin sınavı açısından kopya değeri taşıyan her türlü materyal ile yazı, işaret ve karalamaları kontrol etmekle ve gözetmene bildirmekle şahsen sorumludurlar. Böyle bir durum varsa, sınav başlamadan önce mümkünse gerekli silme işlemlerini yapmalı ya da gözetmeninden yerinin veya sıranın değiştirilmesini talep etmelidirler. Böyle durumlar tespit edildiğinde, durum gözetmenler tarafından

tutanak altına alınır ve ilgili dersin sınavı açısından kopya değeri taşıyan her türlü materyal ile yazı, işaret ve karalamaların görsel kanıtları fotoğraf makinesi veya kamera gibi uygun bir cihaz ile sabitlenir. İlgili Yükseköğretim mevzuatına göre değerlendirilmesi için ders sorumlusu öğretim elemanı veya bölüm başkanlığına bildirilir.

(14) Sınavlarda, gözetmenlerin sözlü olarak “Sınav başlamıştır.” duyurusu ve soru/cevap kâğıtlarının dağıtılmaya başlanmasıyla sınav başlamış sayılır ve sınav başlama ve bitişinde, gözetmenlerin tahtaya yazdığı sınav süresi ve tutulan saat esas alınır.

(15) Ders sorumlusu öğretim elemanı haricinde gözetmenlerin sınav sorularına ilişkin açıklama yapma zorunlulukları yoktur. Bu nedenle, sorularda olabilecek baskı veya yazım hataları dışında öğrenciler, sınav süresince gözetmenler ile konuşamazlar veya onlara soru soramazlar.

(16) Öğrencilerin, sınavda birbirleri ile konuşmaları, işaretlemeleri, birbirlerine soru sormaları ve benzeri davranışlarda bulunmaları, kendi yerine başkasını sınava sokmaları veya başkasının yerine sınava girmeleri, sınav salonundaki diğer öğrencilerin rahat bir şekilde sınava devam etmelerini ve gözetmenlerin sınav gözetmenliği ile ilgili görevlerini yürütmelerini engellemeleri, bireysel veya grup halinde kopya çekme girişiminde bulunmaları veya çekmeleri (*her türlü sınav, uygulama, laboratuvar, atölye, ev ödevi, yarıyıl içi veya yıl içi proje ve benzeri diğer çalışmalarda; kopya çeken, kopya çekme girişiminde bulunan ve kopya çekilmesine yardım eden veya ilgili evrakın incelenmesinden kopya çektiği sonradan anlaşılan*), kopya çeken öğrencilerin sınav salonundan çıkarılmasına engel olmaları, sınavda yanlarında bulunmasına izin verilmeyen her türlü araç, gereç ve teçhizatı yanlarında bulundurup kullanmaya kalkışmaları gibi sınav düzenini bozan ve sınav güvenliğini tehdit eden (*gözetmenlerin talimatlarına uymama, gözetmenlere hakaret etme, fiili saldırıda bulunma, tehdit etme, sınav huzurunu bozacak kadar yüksek sesle konuşma, bağırma, gülme veya ses çıkarma, terk etmesi yasaklanan zamanlarda sınav salonunu terk etme, sınav yapılmasını belli bir süre engelleme, vb.*) herhangi bir fiil ve/veya davranışta bulunamazlar. Her ne şekilde olursa olsun, sınavların genel düzenini bozan, sınav güvenliğini tehdit eden ve davranışlarını devam ettiren öğrenciler, sınav salonundan çıkarılırlar. Gözetmenler, bu tür eylemlerde bulunan öğrencileri uyarmak zorunda değildir, sorumluluk öğrencilere aittir. Bu tür eylemlerde bulunan öğrenciler ile bu yönergede belirtilen esaslara uymayan öğrencilerin kimlik bilgileri sınav tutanağına yazılır. İlgili Yükseköğretim mevzuatına göre saptanan bu durumun değerlendirilmesi için ders sorumlusu öğretim elemanı ile bölüm başkanlığına bildirilir.

(17) Sınav sırasında ortaya çıkan olay, sınav düzeni ve güvenliğini tehdit ederek, gözetmenlerin sınav gözetmenliği ile ilgili görevlerini yürütmelerini engellediği durumlarda ilgili öğrenci veya öğrenciler sınav salonundan dışarı çıkarılırlar. Bu durumda gerektiğinde ders sorumlusu öğretim elemanı, birim/bölüm sınav sorumlusu veya güvenlik görevlilerinden acilen destek istenir. Öğrencinin sınav kâğıdını verme ve sınav salonundan çıkma konusunda direnmesi durumunda, ilgili öğrenciye herhangi bir fiziki eylemde bulunmadan, kimlik bilgilerini, disiplin konusu olan fiil ve/veya durumun tüm ayrıntıları ile birlikte bir tutanak altına alınır. Herhangi bir kopya eyleminin tespiti durumunda, kopya delilini oluşturan araç, gereç veya materyale veya delile el koymanın imkânsız olduğu hallerde malzemenin görsel örneğini tutanağa eklenir (*örneğin, ele kopya yazılması gibi bir durumda, yazılmış olan metin fotoğraf makinesi veya kamera aracılığıyla KVKK usul ve esasları doğrultusunda tespit edilebilir. Kalem kutusu vb. şahsi mülkiyete tabi eşyanın üzerinde kopya yer alması gibi durumlarda ise, söz konusu eşyaya el konulabilir.*). Öğrencinin kopya delilini teslim etmekte direnmesi veya görsel örneğinin alınmasını engellemesi durumunda, zor kullanarak delil toplanmaz; söz konusu durum yine tutanak altına alınır ve delilin neden toplanamadığı da tutanakta belirtilir. Ayrıca, fiil ve duruma şahitlik eden gözetmenlerin ve diğer öğrencilerin açık kimlik bilgileri de tutanağa eklenir. İlgili mevzuat doğrultusunda disiplin yönünden değerlendirme yetkili makamlarca yapılır.

(18) Öğrenciler sınav süresince sınavlarda herhangi bir şey yemek, içmek, sakız çiğnemek veya sigara, puro içmek gibi eylemlerde bulunamazlar. Ancak, sağlık sorunları nedeniyle zorunlu olarak yanlarında bulunması gereken ilaç, içecek, yiyeceklere ek olarak sınav süresince yanlarında şeffaf ambalajlı su bulundurabilirler.

(19) Öğrenciler sınav kâğıtlarında, sınav sorularında istenilen cevapların dışında soruyla/konuyla ilgisi olmayan her türlü yazı, rakam, işaret ya da çizim yapamazlar. Aksi durumda, bunlar kopya sayılır ve ilgili Yükseköğretim mevzuatına göre haklarında disiplin süreçleri başlatılır.

(20) Öğrenciler, sınav soruları ve cevaplarını, aksi resmen beyan edilmedikçe, sınav salonu dışına çıkarma, herhangi bir yöntemle kopyalama veya çoğaltma (*örneğin bir kâğıda yazmak, fotoğrafını çekmek, vb.*) gibi eylem veya davranışlarda bulunamazlar. Bu amaçlara yönelik yapılan tüm eylem veya işlemler, kopya girişimi olarak değerlendirilir ve tutanak altına alınır.

(21) Öğrenciler sınav kâğıtlarını teslim etmeden ve sınav yoklama tutanağını imzalamadan sınav salonundan ayrılamazlar. Sınav kâğıdı ve/veya cevap kâğıdını (optik form) teslim etmeyen ve sınav yoklama tutanağını imzalamayan öğrenciler hakkında tutanak tutulur. Uygulama şeklinde yapılan sınavlara ait sınav evrakının teslimi sırasında, öğrencilerin uygulama materyallerini ve sanat dallarında yaptığı çalışmanın dijital kaydını da teslim etmeleri gerekir.

(22) Gözetmenlerin “Sınav bitti” dediği andan sonra sınav kâğıtlarındaki soruları cevaplayanlar, çalışmaya devam edenler veya sınav kâğıdını vermeyenler hakkında tutanak tutulur.

(23) Öğrenciler, oturum şeklinde yapılmayan sınavlar (proje, ödev, performans sunumu, vb.) için ders sorumlusu öğretim elemanları tarafından belirlenmiş ve duyurulmuş kurallar veya ilkelere (*teslim tarihi ve saati, şekli, formatı, sunum şekli, değerlendirme ölçütleri, vb.*) uymak zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çevrim İçi (Online) Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar, Çevrim İçi Sınavın Geçersiz Sayıldığı Durumlar, Çevrim İçi Sınavın Tekrarlanma Koşulları, Cezai Hükümleri, Sınav Güvenliği ve Bilgi Güvenliği

Çevrim İçi (Online) Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

MADDE 11 – (1) Çevrim içi sınav, eğiticinin daha önceden duyurduğu ilkeler doğrultusunda kesintisiz internet olanağı olan her yerden, bilgisayar, akıllı telefon ya da tablet gibi teknolojik cihazları kullanarak girilebilen sınavdır. Sınava katılım için öğrencinin kendisi tarafından sağlanacak olan kesintisiz bir internet bağlantısı şarttır. Bu sınavlarda, sınav güvenliğinin sağlanması amacıyla, yüz yüze sınavlardan farklı gözetim kuralları uygulanır,

(2) Çevrim içi sınavlar Trabzon Üniversitesi altyapısı üzerinden sağlanan EDERS (<https://online.trabzon.edu.tr/>) platformu aracılığı ile yürütülür.

(3) Öğrenciler EDERS platformunu Trabzon Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından sağlanan kullanıcı adı ve şifresi ile kullanırlar.

(4) Çevrim içi sınav öncesi gerekli teknik kontrollerin yapılması sorumluluğu sorumlu öğretim elemanı, sınav sorumluları ve koordinatörlerine aittir. UZEM ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı sınavların sorunsuz yürütülmesi için koordinasyon desteği sağlar. EDERS sunucusu üzerindeki kullanıcı yükünün belirlenebilmesi amacıyla çevrim içi sınavlar için sınav takvimi ve her bir sınava girecek öğrenci sayılarının sınavlardan asgari 14 gün önce UZEM’e resmi olarak bildirilmesi ve sorumlu öğretim elemanlarının sınavları en az bir hafta önce EDERS üzerinde oluşturması gerekir.

(5) Öğrencilerin çevrim içi sınavlara güncel ve desteklenen internet tarayıcıları üzerinden erişmeleri önerilir. Güncel olmayan yazılımlar veya tarayıcı uyumsuzluklarından kaynaklanan sorunlardan öğrenci sorumludur.

(6) Çevrim içi sınava Trabzon Üniversitesi Çevrim içi Sınav Uygulama Usul ve Esasları doğrultusunda internet bağlantısı olan her yerden bilgisayar, tablet ya da akıllı telefon gibi teknolojik cihazlar kullanılarak girilebilir. Ancak, çevrim içi sınavlara bilgisayar aracılığı ile girilmesi önerilir. Çevrim içi sınavların sorunsuz tamamlanması için öğrencilerin kesintisiz bir internet bağlantısına sahip olması gerekir.

(7) Sorumlu öğretim elemanı tarafından önceden duyurulmak kaydıyla, öğrencilerden sınav esnasında kullanılmak üzere kamera özelliği bulunduran ek bir cihaz talep edilebilir.

(8) Sınav sorumluları tarafından talep edilmedikçe akıllı saat kullanılmamalıdır. Ayrıca sınav için kullanılan bilgisayar, tablet ya da akıllı telefon dışında herhangi bir görsel-işitsel cihaz sınav ortamında bulunmamalıdır.

(9) Öğrencilerin çevrim içi sınava katıldıkları cihazdaki mikrofon, hoparlör ve kameranın sınav süresince kullanılabilir durumda olması öğrencinin sorumluluğundadır.

(10) Ders sorumlusu öğretim elemanının talebi halinde, öğrenciler kamera ve mikrofonlarını açık tutmak zorundadırlar.

(11) Çevrim içi sınav süresince öğrencilerin bilgisayar ve yedek cihazlarının mikrofon, hoparlör ve kamerası kullanılabilir durumda olmalıdır.

(12) Sınav esnasında ikinci bir bilgisayar ya da akıllı telefon (GSM hattı hazır) sınav mahallinde kapalı halde bulundurulur. Bilgisayar arızası durumunda yedek bilgisayar veya akıllı telefon en kısa sürede kullanıma alınır. İnternet bağlantısının kesilmesi durumunda veya başka bir nedenle internet hattının (IP) değiştirilmesi gerekliliğinde sınav sorumlusu aranarak haber verilir ve değişiklik için izin alınır.

(13) Çevrim içi sınav sırasında teknik sorun yaşayan öğrenciler, UZEM tarafından ilan edilen teknik destek kanallarını kullanarak durumu derhal bildirmekle yükümlüdür. Teknik desteğe yapılan başvurular sınav güvenliği ve sınav kayıtları ile birlikte değerlendirilir.

(14) Çevrim içi sınavlarda sınav güvenliğinin sağlanması amacıyla yüz yüze sınavlardan farklı denetim kuralları ve yöntemleri uygulanır. Trabzon Üniversitesinin eğitim öğretim ile ilgili mevzuatı kapsamında ve sınava girecek öğrencilere duyurulmak koşuluyla, dersin niteliğine bağlı olarak, ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından kişisel hak ve özgürlükleri sınırlamayan ek sınav kuralları getirilebilir.

(15) Öğrencilerin sınavlara sınav takviminde yer alan ya da kendilerine duyurulmuş olan gün ve saatte girmeleri gerekir.

(16) Sınav başında veya gerekli görüldüğünde sınav esnasında kimlik doğrulaması yapılabilir. Öğrencinin yüzü, sınav boyunca kimliği belirlenecek şekilde açık olmalıdır. Öğrenciler sınav esnasında tanınmalarını güçleştiren atkı, bere, güneş gözlüğü vb. malzeme kullanamazlar.

(17) Çevrim içi sınav kurallarının ve etik ilkelerin duyurusu sorumlu öğretim elemanı tarafından yapılır.

(18) Öğrencilerin sınavdan önce KVKK Açık Rıza Formunu okuyup onay vermeleri gerekir.

(19) Ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından açıkça izin verilmediği sürece, çevrim içi sınavlarda ChatGPT, Gemini, Copilot, Claude, DeepSeek ve benzeri üretken yapay zekâ sistemlerinden doğrudan veya dolaylı şekilde yararlanılamaz. Bu sistemler aracılığıyla sınav sorularının çözülmesi, cevap üretilmesi veya sınav sürecine katkı sağlanması kopya girişimi olarak değerlendirilir ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

(20) Öğrenciler çevrim içi sınav süresince akademik dürüstlük ilkelerine uygun hareket etmekle yükümlüdür. Başka kişilerden yardım almak, uzaktan bağlantı yazılımları kullanmak, ekran paylaşımı yapmak, kablosuz iletişim araçlarıyla bilgi alışverişinde bulunmak veya sınav güvenliğini zedeleyecek herhangi bir davranışta bulunmak yasaktır.

(21) Çevrim içi sınavlar, “Çevrim içi Test Sınav”, “Çevrim içi Yazılı Sınav”, “Çevrim içi Ödev /Proje Teslimi”, “Çevrim içi Performans Sergileme” gibi çeşitli ölçme ve değerlendirme yöntemleri ve tekniklerinden biriyle gerçekleştirilir. Öğrencilerin sınavlara ilan edilen saatte erişmesi ve tanımlanan süre içerisinde sınavlarını tamamlaması gerekir.

(22) Öğretim elemanları çevrim içi sınavlarını, Trabzon üniversitesi UZEM Müdürlüğü tarafından belirlenen çevrim içi sınav hazırlama ilkeleri doğrultusunda hazırlarlar.

(23) Ders sorumlusu öğretim elemanı çevrim içi sınavların bilgisayar ortamında yapılması durumunda, öğrencilerin sınav penceresi dışında herhangi bir sekme ya da sayfa açmasını engelleyen güvenli tarayıcıların kullanılmasını talep edebilir.

(24) Çevrim içi sınavın şeffaflığının ve denetlenebilirliğinin sağlanması için, sınavlar sorumlu öğretim elemanı tarafından kayıt altına alınabilir ve arşivlenebilir. Sınav kaydı, Trabzon Üniversitesi tarafından onay verilen ve KVKK Açık Rıza Formunda belirtilen lisanslı yazılımların kullanımıyla gerçekleştirilir.

(25) Öğrenciler sınav sorularını ve yanıtlarını, sorumlu öğretim elemanının izni olmadan herhangi bir şekilde kopyalayamaz ve paylaşamaz.

(26) Ders sorumlusu öğretim elemanı tarafından belirlenen sınav süresinin kontrolü öğrencinin sorumluluğundadır.

(27) Kulak içinde, üzerinde veya etrafında işitme cihazları haricinde bir cihaz kullanılamaz. İşitme cihazı kullanan öğrencilerin dersi veren sorumlu öğretim elemanına sınav öncesinde bilgi vermesi gerekir.

(28) Sınav ortamının aydınlatması, kameranın öğrenciyi ve bulunduğu ortamı sınav süresince net bir şekilde kaydetmesini sağlayacak şekilde olmalıdır.

(29) Öğrencilerin sınav boyunca kameranın görüş açısı içinde bulunmaları gerekli olup, herhangi bir sebeple sınav ortamından ayrılmamalıdır.

(30) Çevrim içi sınav süresince öğrenci tek başına, sessiz ve kapalı ortamda bulunmalı; sınavın yapıldığı ortamda sınava katılan öğrenci dışında kimse bulunmamalıdır. Öğrenciler sınav esnasında sorumlu öğretim elemanı dışında kimseyle iletişim kurmamalıdır. Sınav güvenliği ile ilgili bir ihtiyaç halinde gözetmene bulunduğu ortamı gösterecek şekilde hazır olmalıdır. Öğrencinin bulunduğu ortamı göstermeme hakkı vardır. Gözetmenin sınav güvenliği konusunda bir şüphesi olması halinde öğrencinin ekran, ses, kamera ve/veya bilgisayar log kayıtlarının ölçme değerlendirme komisyonu tarafından incelenmesi neticesinde öğrencinin sınavı geçersiz sayılabilir.

(31) İnternet kesintisi, elektrik kesintisi ve sistem donması gibi teknik bir nedenden ötürü sınavı sekteye uğrayan öğrenci, sorumlu öğretim elemanının onayı ile kalan süre içinde sınavını tamamlayabilir.

(32) İnternet bağlantısı kopan öğrenci, durumunu hemen sınav merkezine/sorumlusuna önceden belirlenen telefon numarasını/numaralarını arayarak ya da bildirilen diğer yöntemlerle bildirir.

(33) Sınav süresince toplu oturumda çözilemeyen sınav güvenliğiyle ilgili durumlarda, video konferans yazılımında öğrencilerin toplu odadan ara odaya alınması opsiyonu kullanılabilir.

(34) Çevrim içi sınav koşullarını teknik nedenlerle sağlanamadığı durumlarda, bölüm başkanlığı ve ilgili birim yönetim kurulları sınavların farklı bir şekilde yapılabilmesi için gerekli tedbirleri alırlar.

(35) Çevrim içi sınav süresince EDERS sistemi tarafından oluşturulan oturum kayıtları, giriş-çıkış zamanları, IP bilgileri, işlem kayıtları (log kayıtları), cevaplama süreleri ve benzeri teknik veriler gerektiğinde sınav güvenliğinin değerlendirilmesi amacıyla kullanılabilir.

(36) Çevrim içi sınav kapsamında elde edilen kamera kayıtları, ses kayıtları, ekran kayıtları ve diğer kişisel veriler yalnızca ilgili mevzuat kapsamında sınav güvenliğinin sağlanması amacıyla işlenir, yetkisiz kişilerle paylaşılmaz ve saklama süresi sonunda imha edilir.

(37) Çevrim içi sınavlarda herhangi bir şekilde kopya çekmeye teşebbüs eden ya da çeken, başka öğrencilerin kopya çekmesine yardımcı olan öğrencilerin disiplin işlemleri 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54'üncü Maddesinde yer alan düzenlemelere göre yürütülür.

(38) Öğrenciler çevrim içi sınav sonuçlarına ilişkin itirazlarını Trabzon Üniversitesi eğitim-öğretim mevzuatında belirtilen usul ve süreler içerisinde ilgili akademik birime yapabilirler. İtirazların değerlendirilmesinde sınav kayıtları ve sistem logları dikkate alınabilir.

(39) Derslerde engel durumu nedeniyle zorluk yaşayan ve akademik uyarılama hizmeti almak isteyen öğrencilerin, Trabzon Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü Birimi ve/veya ders sorumlusu öğretim elemanı ve akademik bölümlerindeki engelli öğrenci danışmanı ile en kısa sürede iletişime geçmeleri gerekmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çevrim içi Sınavın Geçersiz Sayıldığı Durumlar, Çevrim içi Sınavın Tekrarlanma Koşulları, Ceza Hükümleri, Çevrim içi Sınavlarda Güvenlik

Çevrim içi Ortamda Öğrencinin Girdiği Sınavın Geçersiz Sayılacağı Durumlar

MADDE 12 – (1) Aşağıda sayılan durumlarda öğrencilerin çevrim içi ortamda girdiği sınavlar geçersiz sayılır.

- a) Başvuru şartlarını taşımadığı hâlde sınava girilmesi,
- b) Geçerli kimlik belgesi ibraz etmemesi,
- c) Çevrim içi sınav ekranındaki bilgiler ile öğrenci tarafından sınava girerken ibraz edilen öğrenci kimliği veya nüfus cüzdanındaki bilgilerin uyuşmaması,
- ç) Öğrencinin kullandığı aygıtın mikrofonu ve kamerasının her an erişilebilir konumda olmaması,
- d) Öğrencinin yerine başkasının sınava girmesi ya da öğrencinin başkası adına soruları cevaplaması, çevrim içi sınavı teknik hilelerle (ekran karartma, ekran kilitleme, vb.) duraklatması ya da sınavın güvenliğini ve akışını etkileyecek herhangi bir eylemde bulunması,
- e) Üzerlerinde/odalarında kullanımı doktor raporu ile belgelenen hasta veya engellilere ait cihazlar (işitme cihazı, insülin pompası, şeker ölçüm cihazı ve benzeri) hariç, çanta, telsiz, radyo, saat, bilgisayar, kamera, mikrofon (izin verilmişler hariç) ve benzeri iletişim araçları ile depolama kayıt ve veri aktarma cihazları, kablosuz iletişim sağlayan cihazlar ile her türlü elektronik ve/veya mekanik cihazlar bulunması,
- f) Çevrim içi sınavda sisteme tanıttığı bilgisayarın dışında akıllı telefon, bilgisayar, ya da tablet gibi diğer teknolojik cihazların (ortam dışında yedek olarak tutulabilir) açık ve kullanılabilir durumda bulunması ve bu durumun saptanması,
- g) İnternet bağlantısı kopan öğrencinin, durumunu her sınavdan önce açıklanan telefon numarasını/numaralarını arayarak ya da bildirilen diğer yöntemlerle bağlantısının kopmasını takiben beş (5) dakika içinde bildirmemesi,
- ğ) Çevrim içi sınav gözetmenlerinin hazırladığı raporlarda/tutanaklarda veya sınav sırasında kaydedilen kamera görüntülerinde, sınav boyunca oluşan loglarda öğrencinin yönetmelik/yönergede belirtilen sınav kurallarını ihlal ettiğinin belirlenmesi,
- h) Çevrim içi sınav gözetmenleri, öğrencinin kopya çektiğini veya kendisi yerine başkasının sınava geldiğini tespit etmesi (bu gibi durumlarda, gözetmenler sınav tutanağına oluşan kopya durumunu açıklayıcı bir şekilde yazarak, varsa başka tutanaklar ve sınav evrakı ile birlikte ders sorumlusu öğretim elemanı veya ilgili bölüm başkanlığına teslim ederler),
- i) Üretken yapay zekâ sistemleri, uzaktan bağlantı yazılımları, ekran paylaşımı uygulamaları veya benzeri dijital araçlardan yararlanıldığının tespit edilmesi,
- ı) Aynı kullanıcı hesabı ile eş zamanlı olarak farklı cihazlardan sınava erişim sağlandığının tespit edilmesi,
- j) Sınav güvenliğini etkileyebilecek şekilde sistem kayıtlarının (logların) değiştirilmesine yönelik girişimlerde bulunulması veya bu yönde teknik müdahalelerin tespit edilmesi.

Çevrim İçi Sınavın Tekrarlanma Koşulları

MADDE 13 – (1) Aşağıda sayılan durumlarda öğrencilerin çevrim içi ortamda girdiği sınavlar tekrarlanır.

- a) İnternet ağının bölge/ülke genelini de etkileyecek tarzda saldırıya uğraması ve onarımının ve etkilerinin kısa sürede giderilemediği durumlar,
- b) Öğrenciye bağlı olmayan internet kesintilerinin ve zorunlu sınavdan düşmelerin Üniversitenin ilgili birimleri tarafından teknik olarak da kabul gördüğü durumlarda.

Ceza Hükümleri

MADDE 14 – (1) Aşağıda sayılan durumların gerçekleşmesi durumunda öğrenciler hakkında 2547 Sayılı Kanunun 54. Maddesi hükümlerine göre ilgili öğrenciler hakkında işlem yapılır.

- a) Ses veya görüntü nakleden cihaz kullanmak suretiyle kopya çeken veya bu suretle kopya çekilmesine aracılık eden öğrenci(ler),

b) Başkasının yerine sınav giren veya kendi yerine bir başkasının sınava girmesine izin veren bireysel veya toplu olarak kopya çeken veya kopya çektirilmesine imkân sağlayan öğrenci(ler),

c) Çevrim içi sınavda kopya çektiği veya bu yönde fiiller işlediği tespit edilen öğrenci(ler) ile çok oturumlu paket sınavlarda oturumların herhangi birinde kopya çektiği veya bu yönde fiiller işlediği tespit edilen öğrenci(ler),

ç) Sınavın devam ettiği süre içinde sınavlarda sorulan soruları aynen veya değiştirerek herhangi bir ortamda paylaşan, ifşa eden, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan veya işleyen öğrenci(ler).

(2) Üretken yapay zekâ sistemleri veya benzeri dijital teknolojiler kullanılarak kopya çekildiğinin tespit edilmesi halinde bu fiil, yürürlükteki disiplin mevzuatı kapsamında değerlendirilir.

Çevrim içi Sınavlarda Güvenlik

MADDE 15 – (1) Çevrim içi sınavlarda öğrencilerin sınav güvenliği ve bilgi güvenliği ile ilgili aşağıda belirtilen hususlara uymaları gerekir.

a) Öğrenciler sınav süresince sınav sorularını, cevaplarını, ekran görüntülerini, ses veya video kayıtlarını hiçbir dijital ortamda paylaşamazlar.

b) Sınav sırasında kullanılan kullanıcı adı ve şifreler öğrencilerin şahsına özeldir; üçüncü kişilerle paylaşamaz.

c) EDERS sistemi üzerinde gerçekleştirilen tüm işlemler kayıt altına alınabilir ve gerektiğinde incelemeye konu edilebilir.

ç) Sınav güvenliğini tehdit eden olağan dışı durumlarda sorumlu öğretim elemanı sınavı durdurabilir, sonlandırabilir veya yeniden planlayabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Sınav Sonuçlarına İtiraz ve Sınav Evrakının Saklanması

Sınav Sonuçlarına İtiraz

MADDE 16 - (1) Sınav notlarında herhangi bir maddi hatanın yapılmış olması durumunda, düzeltme başvurusu, notların ilanını takip eden üç (3) iş günü içinde yapılır. Başvurular, öğrencinin bağlı olduğu ilgili birimce yedi gün içinde karara bağlanır. İtiraz sonucu notlarda değişiklik olması veya öğretim elemanı tarafından yapılacak not düzeltme işlemlerinde, değişiklik veya düzeltmelere ilişkin belgeler eklenir. Harfli notların kesinleşmesinden sonraki düzeltme işlemleri, ilgili kurulun onayı ile gerçekleştirilir.

(2) Lisansüstü programlarda, sınav notlarında herhangi bir maddi hatanın yapılmış olması halinde ise düzeltme talebi, notların ilanını takip eden otuz gün içinde öğrenci veya öğretim elemanının başvurusu üzerine, dersin bağlı olduğu ilgili ana bilim/ana sanat dalı başkanlığınca karara bağlanır. Bu tarihten sonraki düzeltme işlemleri Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile gerçekleştirilir.

(3) Sınav notlarına ve harf notlarına ilişkin itiraz ve düzeltme başvuruları, ön lisans ve lisans programlarında doğrudan öğrencinin kayıtlı olduğu ilgili bölüm başkanlığına; lisansüstü programlarda ise öğrencinin kayıtlı olduğu ilgili ana bilim/ana sanat dalı başkanlığına yapılır.

(4) Harfli başarı notlarının ilanını takiben her hangi bir nedenle yapılan değişiklikler o ders ile ilgili daha önce yapılmış olan istatistiksel hesaplamalara yansıtılmaz.

Sınav Evrakının Saklanması

MADDE 17 - (1) Sınav evrakları ve başarı notu değerlendirmesinde kullanılan tüm fiziki ve dijital sınav evrakı ve materyaller sınav tarihinden itibaren iki yıl süre ile ilgili birim tarafından saklanır. Saklama süresi dolan sınav evrakları ve materyaller, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak imha edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 18 - (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde ilgili mevzuat hükümleri uygulanır. İlgili mevzuat hükümlerinin de bulunmaması halinde YÖK, Trabzon Üniversitesi Senatosu, Rektörlük ve ilgili yönetim kurulu kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 19 - (1) Bu Yönerge, Trabzon Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiğı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 - (1) Bu Yönergenin hükümlerini Trabzon Üniversitesi Rektörü yürütür.